

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institutionum Juris Canonici Sive Primorum totius Sacrae
Jurisprudentiae Elementorum. Libri Quatuor**

Febeo, Francesco Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1704

VD18 13560743-001

§. I. Quid, & quotuplex sit Jus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63052](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63052)

2 Titulus Proximalis

rum generibus omne jus, quo utimur, comprehenditur, ex *l. 1. ff. de statu hominum*. Sed, & his omnibus in hujus primi libri vestibulo præmittenda sunt proximalia nonnulla circa Jus Canonicum in genere, ejusque Originem ac proprietates, quæ primò accedentibus ad legalem Disciplinam sunt cognoscenda: ne illotis quodammodo manibus (ut dicitur in *l. 1. ff. de Origine Juris*) protinus materiam ipsam interpretationis tractemus, neglectis earum rerum præfationibus, quæ & libentius nos ad propositæ materiæ lectionem invitant, & cum ad eandem materiam venerimus evidentiorum præstant intellectum.

§. I.

Quid & quotuplex sit Jus.

3. **J**us est generale nomen, quod in multiplici significatione sumi solet à Theologis & Juristis. Aliquando enim sumitur ut est idem quod justum seu conforme Legibus particularis Justitiæ, cujus est reddere alteri debitum & æquale. Ita sumitur in *l. Justitia 10. ff. de Just. & Jure*, ubi dicitur ad Justitiam pertinere unicuique Jus suum tribuere.

4. Frequenter quoque sumitur nomen juris pro potestate legitima seu à lege concessa, quam quis habet vel circa rem suam, vel ad rem sibi debitam; Et hoc modo dividi solet in Jus ad
rem

rem, & Jus in re, qua divisione utitur Clem. v. in Clem. unica de sequestr. possess. & Bonif. VIII. in c. fin. de concess. preb. in 6. Jus ad rem est, quo quis habet sibi obligatam personam in ordine ad aliquam rem; ipsam autem rem nondum habet actualiter obligatam, ut puta si quis rem emerit à venditore, à quo nondum res tradita sit, habet jus ad rem emptam, quia habet sibi obligatum venditorem, ut rem venditam tradat: ipsam autem rem nondum habet actualiter obligatam, quia rei dominium ante ipsius traditionem regulariter non acquiritur, ut habetur ex l. 1. aliisque pluribus ff. de acquir. possess. & ff. de acquir. rer. dominio. Jus in re dicitur, quo quis habet sibi devinctam, & obligatam ipsam rem, unde pro ea habenda, vel recuperanda contra quemcunque ejusdem rei possessorem agere potest, quale Jus habet v. g. Emptor rei post factam rei traditionem à venditore.

5. Demum omissis reliquis, quæ ad propositum minus faciunt, Jus frequenter sumitur prout derivatur à jubendo, & ut est idem quod jussum seu lex, unde per quandam metonymiam speciem transfertur etiam aliquando nomen Juris ad ipsam legalem disciplinam, in qua Legum peritia continetur, ut videre est in l. 1. ff. de Just. & Jure, ubi jus definitur *Ars boni, & aequi.*

6. Jus ita sumptum pro lege dividitur in naturale ; & positivum. Jus naturale dicitur quod est unicuique hominum insitum ab Authore naturæ , atque intimatum ipso lumine rationis , quo discernimus quid agendum sit hic, & nunc, quid omittendum, etiam secluso omni alio præcepto extrinseco. Hujus generis sunt ea rationis dictamina, quibus impellimur ad bene nobis facienti benefaciendum, ad curandam vitæ conservationem, aliaque similia : Et quia plurimæ ejusdem generis inclinationes apparent etiam in brutis ; ideo in *cit. l. 1. ff. de just. & jure* dicitur Jus naturale esse quod *Natura omnia animalia docuit*, quamvis inclinationes illæ prout in brutis sunt, non dicantur propriè Jus naturale, cum non à ratione, quæ est fundamentum Juris, sed ab instinctu quodam sensitivo proficiantur.

7. Inde fit jus naturale immutabile esse ex natura sua ; totamque mutationem, quæ aliquando contingit circa ea quæ sunt juris naturalis, oriri non ex mutatione ejusdem Juris, sed ex variatione circumstantiæ, ratione cujus definit aliquid esse objectum à Jure naturali prohibitum vel præceptum, sicut esset ea circumstantia seclusa.

8. Jus positivum vocatur, quod à libera Dei, vel hominis voluntate sancitum est, ac propterea mutabile est, in eoque differt à jure natura-

li. Subdividitur in Divinum & humanum.

9. Jus positivum divinum est quod liberè à Deo latum est, idque subdividitur in vetus & novum. Vetus est quod in Veteri Testamento Deus condidit in tria præceptorum genera distinctum, nempe in præcepta judicialia quæ ad justam Hebraicæ Reip. gubernationem spectabant; in præcepta cæremonialia, quibus speciales modi colendi Deum, Religionemque servandi præscribebantur; & in præcepta moralia quibus informabatur morum disciplina, cujus generis sunt præcepta Decalogi: quamvis hæc sint juris quoq; naturalis; unde factum fuit, ut hæc moralia perseveraverint etiam in Testamento novo, in quo cæteroquin veritate umbræ succedente per Christum Dominum, cæremonialia illa, & judicialia cessaverunt. Jus positivum Divinum novum est quod in novo Testamento condidit Christus Dominus, cujus generis sunt ea, quæ pertinent ad Sacramenta novæ Legis.

10. Jus positivum humanum dicitur, quod ab homine latum est habente potestatem legislativam, quod etiam subdividitur in Jus gentium, Jus Civile, & Jus Canonicum, de quibus juris speciebus sermo erit in sequentibus.